

## Plenum

**Onsdag 27.11.2019 kl. 14.01—20.47**

### **4. Initiativ till lagstiftning om begränsning av användningen av pyrotekniska artiklar i kategorierna F2 och F3**

Medborgarinitiativ MI 11/2019 rd

#### *Remissdebatt*

**Talman Matti Vanhanen:** Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 1 timme. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

#### *Debatt*

14.06 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite ilotulitteiden rajoittamiseksi on erittäin tervetullut. Kansalaisaloitekampanjassa ovat olleet mukana Allergia-, Iho- ja Astmaliitto... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja, odottakaa hetki. — Edustaja Laiholla on puheenvuoro.

...Etsijäkoiraliitto, Helsingin eläinsuojeluyhdistys, Kuuloliitto, Näkövammaisten liitto, Opaskoirayhdistys, Suomen eläinsuojelu, Eläinlääkäriliitto, Eläinoikeusjuristit, Suomen Hippos, Suomen Kennelliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Lääkäriliitto, Suomen Palovammayhdistys ja Suomen Ratsastajainliitto. Yhteensä aloite on kerännyt yli 65 000 allekirjoitusta, mikä on merkittävä määrä ja kuvaa samalla kansalaisten tahtoa rajoittaa ilotulitteiden käyttöä. Kansalaisaloite rajaisi luokkien F2 ja F3 ilotulitteiden käytön siirtymäajalla vain ammattilaisten käyttöön. Sen tavoite on merkittävästi vähentää ilotulitteiden aiheuttamia terveys-, hyvinvointi- ja ympäristöhaittoja.

Vuoden 2000 jälkeen Suomen sairaaloissa on hoidettu 520 uudenvuoden juhlinnasta aiheutunutta silmävammaa. Niistä 216 on alaikäisille tullutta vammaa ja 210 katsojille eli sivullisille aiheutuneita vammoja. Silmälääkäreiden kansainväliset järjestöt ovat ehdottaneet järjestelmällistä kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilotulitteiden poistamista. Aina kun on ilotulituksia, syntyy myös vammoja. Syntyy silmävammoja, kuulovammoja, käsivammoja, ja monen lapsen ja aikuisen uudenvuodenilta päättyy ikävästi ja vuosi alkaa surkeissa tunnelmissa. Laajasta tiedottamisesta huolimatta silmävammat eivät Suomessa ole vähentyneet tällä vuosikymmenellä, vaikka suojalasit ovat tulleet pakollisiksi.

Ihmisten lisäksi ilotulitteista on haittaa eläimille, joita pauke häiritsee, ja monet eläimet tarvitsevat myös rauhoittavaa lääkitystä uudenvuodenillan ajaksi, ja se aiheuttaa myös monille isännille sen, ettei voi lähteä juhlimaan vaan pitää olla lemmikkien luona ja jopa sit-

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

ten lähteä toiselle paikkakunnalle, maaseudulle, jossa pauke ei häiritse niin merkittävästi. Monessa lemmikkitaloudessa kärsitään stressistä useita päiviä, kun mietitään jo tulevaa uuttavuotta.

Ilotulitteista syntyy käytön jälkeen myös paljon roskaa, jota löytyy kadulta viikkoja uudenvuoden jälkeenkin. Ympäristön sotkemisen lisäksi nämä roskat voivat päätyä lemmikkien ja pienten lasten suihin.

Ilotulitteita ei valmisteta lainkaan Suomessa, vaan Suomeen tuotavat ilotulitteet tuodaan pääosin Kiinasta. Olemme moni varmaan lukeneet myöskin näiden kiinalaisten tehtaiden työoloista, jotka ovat surkeat, ja niitten työoloja on myöskin vaikea valvoa. Tehtaila käytetään paljon halpatyövoimaa, ja siellä on huonot työolot. Suomalaiset käyttävät vuosittain ilotulitteisiin noin 20 miljoonaa euroa, mikä on käytännössä taivaan tuuliin ammuttua rahaa. Ilotulitteet maksavat perheellekin paljon, jos niitä ostetaan edes muutama, ja se aiheuttaa samalla myöskin perheiden välille tiettyä eriarvoisuutta, kun lapset kokevat, ettei perheellä ole niihin varaa, tai vanhemmat sanovat, ettei osteta, ei ole varaa, ja välttämättä kaikki vanhemmat eivät niitä edes halua ostaa, jolloin myös lasten väliin tulee tietynlainen juopa.

Ymmärrän, että ilotulitteet kuuluvat monen mielestä uudenvuoden juhlintaan, mutta ne pitäisi kuitenkin jättää ammattilaisille, jolloin kaikki voisivat nauttia turvallisesti. Jos niihin kunnassa halutaan rahaa käyttää, niin ne voitaisiin järjestää yhteisenä ilotulituksena, jolloin niistä saadaan selvästi näyttävämpiä ja myöskin ehkä tietynlaisia yhteisöllisiä tilaisuuksia perheille. Kannatan lämpimästi tätä kansalaisaloitetta, joka on sekä terveydellisesti, sosiaalisesti että kustannusten näkökulmasta perusteltua hyväksyä, ja lisäksi myös työllisyysnäkökulmista. Suomessa tämä ei tosiaan lisää myöskään työllisyyttä ainakaan niiden valmistuksen osalta.

**14.12 Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Ilotulitusrakettikysymys on isompi kuin ehkä monet ajattelevat. Tässä esityksessä siis nämä isoimmat F2- ja F3-rakettiluokat siirtyisivät vain ammattilaisten käyttöön. Sen sijaan pienemmät, niin sanottu F1-luokka eli tähtisädetikut ja tämäntyyppiset, jäisivät jatkossakin vapaasti käyttöön.

Itse tunnistan tiettyjä ongelmia. Meillä on ollut esimerkiksi runsaasti silmävammoja, mutta niistä olemme kyllä aika hyvin päässeet eroon sillä, että meillä on lasit yleistyneet ja tänä päivänä valtaosa ampujista ja myös katselijoista käyttää turvalaseja. Aikanaan myös sattui erilaisia käsi- ynnä muita vammautumisia, mutta onneksi niistäkin on päästy paljon eroon hyvällä laadunvalvonnalla ja myös sillä, että näiden käyttöön on saatu parempaa opastusta.

Tunnistan erittäin hyvin tämän eläimille aiheutuvan ongelman ja tuskan. Tiedän monia koiranomistajia, jotka ovat erittäin vaikeissa tilanteissa näiden ilotulitusten aikaan, ja itse myös ratsastajana tiedän, miten monissa hevostalleissa eletään erittäin tiukkoja, vaikeita hetkiä näiden ilotulitusten aikaan. Monissa paikoissa kyllä yhteisillä sopimuksilla on löydetty sellainen järki, että varsinkaan hevostallien taikka navettojen ja näiden läheisyydessä ei luonnollisestikaan raketteja ole ammuttu, mutta poikkeuksiakin on ollut. [Erkki Tuomioja: Älä unohda kissoja!]

Monet kaupungit ovat tehneet myös itse päätöksiä siitä, että aivan ydinkeskustassa, tiiviillä kaupunkialueella ei ammuta tavallisten kuntalaisten eikä kaupunkilaisten toimesta, vaan siellä on ollut yhteisiä isompia ilotulituksia, ja itse annan kyllä tuen näille kaupunkikohtaisille rajoituksille. Kaupungeissa tiedetään hyvin, miten siellä kannattaa toimia.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

Toisaalta kyllä itse pidän tätä koko maan laajuista täyskieltoa aika lailla kovana ja ehkä myös ylimitoitettuna. Niin kun tässä edellä tuotiin esille, kaupungeissa kyllä näitä yhteisiä, yhteisöllisiä isoja ilotulituksia saadaan järjestettyä, mutta toinen on tilanne monessa pienessä paikassa. Ei siellä isällä ole ammattilaisampujan korttia, eikä siellä ole yhteistä kaupungin tai kunnankaan ilotulitusta, ja silloin kyllä antaisin tällaisissa tilanteissa vastuullisille vanhemmille mahdollisuuden muutaman raketin lastensa iloksi ampua.

Myös meillä, arvoisa puhemies, kovaa vauhtia yleistyvät erilaiset valo- ja tämäntyyppiset juhlinnan keinot, jotka ovat myös tulevaisuudessa [Puhemies koputtaa] laservaloin ja muin keinoin yleistymässä. Tämä aloite kannattaa eduskunnassa huolellisesti käydä läpi, mutta en ihan täyskieltoa olisi kuitenkaan Suomeen tekemässä.

**14.15 Mika Niikko ps:** Arvoisa herra puhemies! Ilotulitusraketin ampuminen on Suomessa vakiintunut tapa juhlia uuttavuotta, ja ne ovat varsinkin lapsille merkityksellisiä kokemuksia, kun lähdetään yhdessä perheen tai naapureiden kanssa aukealle paikalle raketteja lähettämään. Suomi on niin harvaan asuttu maa, että monilta taajamien ulkopuolella asuvilta lapsiperheiltä jäisi ilotulitus kokonaan kokematta, mikäli F2- ja F3-luokan ilotulitteiden kuluttajakäyttö kiellettäisiin.

Suomesta puhutaan jo muutenkin holhousyhteiskuntana. Nykyisenkin lainsäädännön nojalla ilotulitteiden kuluttajakäyttö on erittäin rajoitettua, ja niiden turvallinen käyttö on hyvin ohjeistettua ja suojavarusteita on helposti saatavilla. Suurin osa ilotulitteiden käytöstä tapahtuu turvallisesti, eikä käännettä huonompaan suuntaan ole ollut havaittavissa. Suomessa kuluttajille myydään vuosittain noin 30 miljoonaa ilotulitetta. Siihen verrattuna niiden aiheuttamien vammojen määrä on pieni. Tukesin mukaan viime vuodenvaihteessa pelastuslaitoksille tuli 60 hälytystehtävää tulipaloista, joiden syytymissyyksi arvioitiin ilotulitteet. Ilotulitteista aiheutuvia rakennuspaloja oli seitsemän. Palojen määrä on vähentynyt kolmena vuotena peräkkäin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin mukaan ilotulitteet aiheuttivat viime vuodenvaihteessa 13 silmävammaa, joista 3 oli vakavaa ja 8 keskivaikeaa. Vakavien silmävammojen määrä on Tukesin tiedotteen mukaan viiden viime vuoden aikana pysynyt samalla tasolla. Vain vuonna 2016 vammoja oli keskimääräistä enemmän, mikä muuttaa viime vuosien keskiarvoa. Mikäli silmävammojen määrää halutaan vähentää, se voisi olla mahdollista tekemällä suojalasien käytöstä pakollista ja kytkemällä niiden myynnin pakolliseksi ilotulitteiden kanssa.

Suurimmassa osassa Eurooppaa on sama käytäntö ilotulitteiden kanssa kuin Suomessa nykyään. Ongelmatonta ei ole niiden kieltäminenkään: Esimerkiksi Irlannissa on todettu, ja Ruotsissakin varaudutaan siihen, että kieltä lisää ilotulitteiden laitonta maahantuontia. Tällöin raketin turvallisuudesta eikä varsinkaan turvallisesta käytöstä ole minkäänlaisia takeita. Jos tällaista varovaisuusperiaatetta lähdetään lainsäädännön keinoin laajamittaisesti toteuttamaan, niin olisi loputon määrä muitakin kiellettäviä asioita. Esimerkiksi joku voisi esittää kiellettäväksi polkupyörällä ajoa, koska viimeisen kolmen vuoden aikana on kuollut vuosittain keskimäärin 23 ja loukkaantunut lähes 700 pyöräilijää.

Ilotulitteiden käytön rajoittamista koskevaa kansalaisaloitetta on toki ymmärrettävä siltä kannalta, että osa lemmikkieläimistä kärsii vakavasti pamauksista, ja se on huomattava haitta monelle kodille tältä osin. Näin onkin yhteisesti haettava sellaista sopimusmenettelyä, ettei ilotulitteita tarkoitushakuisesti ammuttaisi keskellä tiivistä asuinalueita saati tuotantoeläinten laitosten läheisyydessä.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

Yksittäisten henkilöiden vastuuttomuuden takia ei voida kaikkia asioita lähteä kieltämään koko kansalta, joten pyritään kohtuuteen tällaistenkin päätösten osalta. Näin ollen omalta osaltani en näe tarpeelliseksi aloitteen hyväksymistä, vaan annetaan perheiden jatkossakin juhlia vuodenvaihdetta raketteja turvallisesti paukutellen.

**14.19 Pihla Keto-Huovinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Rajat räiskeelle -kansalaisaloite keräsi eduskuntakäsittelyyn vaadittavien kannattajien nimet alle kuukaudessa, enkä yhtään ihmettele, koska aloitteen tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Aloitteen tarkoituksena on vähentää ilotulitteiden aiheuttamia terveys-, hyvinvointi- ja ympäristöhaittoja rajaamalla F2- ja F3-luokkaan kuuluvien ilotulitteiden käyttö siirtymäajalla vain ammattilaiskäyttöön, ilotulitteiden aiheuttamat haitat ja vammat kun yleensä liittyvät nimenomaan kuluttajakäyttöön.

Sairaaloissa on vuoden 2000 jälkeen hoidettu 520 vuodenvaihteen juhlijän silmävammaa. Vammoista 210 on aiheutunut katsojille ja 216 alaikäisille. Viidesosa näistä vammoista on ollut vaikeita, jotka jättävät uhrille pysyvän näköhaitan. Viime vuosina myöskään ei ole tapahtunut ohjeistamisen myötä laskuja silmävammojen määrissä. Iso osa silmävammoista kohdistuu nimenomaan lapsiin ja nuoriin. Vammautuneista 42 prosenttia on alle 18-vuotiaita lapsia ja nuoria. Edelleen näiden silmävammojen hoitamisesta aiheutuu aloitteen mukaan puolentoista miljoonan kulut vuosittain.

Silmävammat eivät ole ainoita vammoja, mitä ilotulitteista aiheutuu, vaan niistä aiheutuu myös erilaisia palo-, käsi- ja kuulovammoja sekä pienhiukkasista aiheutuvia oireita erityisesti pitkäaikaissairaille ja lapsille. Lisäksi omaisuusvahingot ja tulipalot ovat yleisiä, ja erilaiset pelastustoimen tehtävät ovat kaksinkertaistuneet uutenavuotena. Pelastuslaitokset on hälytetty viime vuosina keskimäärin 120 kertaa vuodessa tulipaloon, jonka on aiheuttanut ilotulite tai pyrotekniset tuotteet.

Näiden haittojen lisäksi ilotulitteet ovat merkittävä haitta myös meidän ympäristöllemme. Jokainen meistä tietää, miltä luonto näyttää vuoden ensimmäisenä päivänä. Joka paikka on täynnä roskaa. Rakettien ja paukkupommien jälkiä löytyy lumien sulamisenkin jälkeen vielä pitkälle kevääseen.

Arvoisa herra puhemies! Tätä ilotulitekeskustelua ei myöskään voida käydä puhumatta eläimistä. Erityisesti koirat on nostettu esille tässä keskustelussa, ja uudenvuodenyönä muun muassa Vantaalla lentokenttähotelli tarjoaa majoitusta lemmikkien omistajille kaukana rakettien paukkeesta, ja mikä on huomattavaa, hotelli on ollut joka vuosi jo pitkän aikaa ennen uuttavuotta täyteen buukattu. Koirat eivät kuitenkaan ole ainoita eläimiä, jotka stressaavat paukkuvien ja välkkyvien ilotulitteiden johdosta. Tuskin yksikään koti- tai tuotantoeläin tai luonnonvarainen eläin viihtyy rakettien paukkeessa ja välkkeessä. Eläimille on äärimmäisen stressaavaa, kun pauketta, räiskintää, savua ja ruudinhajua ilmaantuu niiden omalle elinreiville. Pahimmillaan tämä räiske jatkuu päiväkausia, kun ilotulitteiden käytön aikarajoista ei pidetä kiinni. Esimerkiksi siitostammoilla voimakas pelko voi aiheuttaa jopa tiineyden keskeytymisen, ja pelkästään näiden syiden johdosta pidän tarkoituksenmukaisena rajoittaa ilotulitteiden käyttöä.

Myös muissa Pohjoismaissa ilotulitteiden käyttöä on rajoitettu. Norjassa rakettien käyttö on ollut kiellettyä yksityishenkilöiltä jo vuodesta 2009 lähtien, sen sijaan muiden ilotulitteiden käyttö on siellä sallittua. Kieltoa perusteltiin sielläkin myös henkilövahingoilla ja tulipaloilla. Ruotsissa taas vaaditaan tänä vuonna ensimmäistä kertaa lupa kaikille ilotulitusraketeille, joissa on keppi.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

Omasta puolestani kiitän hyvin valmistellusta kansalaisaloitteesta aktiivisia järjestöjä ja kannatan siinä esitetyn tavoin ilotulitteiden käytön rajoittamista. Uskon, ettei ilotulitteiden käytön rajoittaminen estä juhlimasta myöskään uuttavuotta. Nyt on vain aika keksiä vaihtoehtoisia juhlintatapoja kuin ampua tuo 20 miljoonaa taivaalle. Viime vuonna ilahduinkin kovasti Espoon valinnasta, jossa raketit korvasi lasershow. — Kiitos.

**14.24 Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Myös minä kiitän tästä kansalaisaloitteesta ja siitä, että voimme käydä täällä eduskunnassa keskustelua aiheesta, joka puhututtaa paljon ihmisiä, niin eläinten omistajia kuin myös meitä kaikkia muitakin uudenvuoden aikaan.

Olen itse työskennellyt vuosikausia yöhoitajana, ja työryhtmini oli sellainen, että olin töissä joko joulun tai uudenvuoden. Muistan olleeni seitsemänä vuonna uutenavuotena töissä putkeen tai seitsemänä vuonna jouluna, sai valita. Tiedän, millaisia nämä uudenvuoden yöt ovat olleet sairaaloissa ja hoivalaitoksissa juurikin vanhuksille. Pidän tärkeänä, että me muistamme myös ihmisen ja me muistamme vanhukset ja hoitolaitoksissa olevat, koska ilotulitteilla on vaikutuksia myös heidän yöhönsä ja mielenrauhaansa. On ollut jopa niitä öitä, että vanhukset ovat luulleet, että sota on syntynyt.

On tärkeää, että käymme keskustelua — myös eläinten hyvinvoinnista: täällä on nostettu esiin, kissat ja koirat. Eläinsuojelujärjestöt ovat vahvasti tätä aloitetta tukemassa. Nostaisin esiin myös luonnoneläimet, linnut ja kaikki ne, joita me emme välttämättä näe siellä metsiköissä, kuin myös sitten nämä muut vaarat eli silmävammat ja ylipäänsä muutkin vammautumiset sekä myös sen, että ilotuliteraketti kuten myös tulitikku on lapsen käsissä vaarallinen. On tärkeää, että me muistutamme uudenvuoden aikaan suojalasien käytöstä, sillä laseilla voidaan ennaltaehkäistä näitä vammoja. Mitä isot edellä, sitä pienet perässä: jos se aikuinen menee niitä raketteja ampumaan, niin muistaa sitten laittaa nenällensä ne suojalasit.

On hyvä, että puhumme ja keskustelemme ja käymme tämän tärkeän aiheen parissa monimuotoisen keskustelun täällä, sitten voimme linjata niitä kantoja, että mitä teemme. Jokaisella ihmisellähän on se järki siellä omassa kädessä, että missä sitten ampuu niitä raketteja. Tulipalon vaara on myös: omakotitaloasujilla on suuri vaara siitä, että raketit lentävät sinne kattorakenteisiin.

**14.26 Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille, tässä on monia liittoja ja yhdistyksiä hyvin laaditun aloitteen takana. Eli tarkoituksenahan ei ole kieltää ilonpitoa ja hauskanpitoa, enkä haluaisi itsekään kieltää ihmisiä juhlimasta esimerkiksi uuttavuotta. Venetsialaisten osalta ja rakettien osalta jo voisin vähän miettiä, onko niitä pakko silloin ampua.

Edustaja Niikolle sanoisin sen, että ampujien osalta suojalasit ovat olleet pakollisia jo vuodesta 2009 lähtien, ja on erittäin hyvä, että näin on. Kaikki niitä eivät tietenkään muista käyttää. Yleisön osalta on se ongelma, että raketteja ammutaan toisia ihmisiä kohti. En enää lähde juoksulenkillä uudenvuodenaattona, koska olen kerran joutunut silmiäni suojelemaan rakettihyökkäyksen keskellä.

Olen ollut kesäpalomiehenä ja muutenkin palokunnassa aikanaan töissä, että sitäkin puolta on tullut katsottua.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

Ammattikäyttö on siis ok, tehdään sitä ammattimaisesti, annetaan ihmisten nauttia juhlista, yhteisöllisyydestä. Lasershowt ja tällaiset vaihtoehtoiset tavat, mitä tuli tässä aikaisemmin, niitä kannattaa kyllä viedä eteenpäin ja kehittää.

Eläimistä on jo mainittu, se on tuotantoeläimille ja lemmikkieläimille iso riesa. Jos huumori sallitaan, niin pikkulintujen osalta olen hieman jäävi, mutta puolustan kyllä niidenkin oikeutta rauhalliseen elinympäristöön. [Ben Zyskowicz: Kiurujen oikeus!]

Sitten kun asia siirtyy valiokuntaan, niin jotta saatte sinne valiokuntaan vähän tunnetta mukaan, kannattaa pyytää kuultavaksi vaikka muutama sellainen henkilö, joka on menettänyt näkönsä esimerkiksi 12-vuotiaana ja kysyä, mitä mieltä hän on asiasta: onko hän sitä mieltä, että häneltä olisi saanut kieltää rakettien käytön silloin, kun hän oli 12-vuotias, vai ollaanko hänen perustuslaillisia oikeuksiaan nyt sitten tämän aloitteen myötä liikaa rajoittamassa.

Olisin ehkä taipuvainen siihen suuntaan, että ihmisten terveys ja myös eläinten terveys menevät kuitenkin sellaisen ilonpidon edelle, joka ei ole aivan välttämätöntä, jota iloa voidaan muilla korvaavilla tavoilla tehdä ja jonka ammattilaiset voivat tehdä niin, että riskit on minimoitu mahdollisimman pieniksi.

Talouden puolesta — tähän on tuontitavaraa käytännössä kokonaan, että siinä suhteessa tietysti jälleenmyyjillä sesonkimyynti sitten vähenee. Tukkumyyjillä tietysti bisnes pysyy, koska ammattilaiset käyttäjät jostain tavaransa myös ostavat.

**14.29 Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Ilotulittaminenhan on hyvin vanha perinne. Kiinassa jo Han-dynastian aikaan on tehty ilotulitteita, ja tietävästi Marco Polon mukana ruuti on tuotu sieltä Eurooppaan, ja täällä Euroopassakin jo ihan keskiajalla on alettu sitten erilaisissa juhlallisissa yhteyksissä näitä ilotulitteita käyttää. Suomessa erityisesti ilotulitus on vakiintunut uuden vuoden vastaanottamiseen liittyväksi perinteeksi, kuten monessa muussa maassa ympäri maailman.

Tässä on keskustelun aikana käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja, ja itsellenikin tämä turvallisuusargumentti on erittäin tärkeä. Ymmärrän hyvin, että vaikkapa kaupunkien keskustoissa, joissa uuttavuotta on viettämässä paljon väkeä ja toisaalta joissa sitten esimerkiksi kaupunkien tarjoamat ammattimaisesti toteutetut ilotulitukset ovat todella näyttäviä, niin voisi olla hyvinkin perusteltua — ja niin kuin monet kaupungit ovat tehneet — että rajoitetaan sitä yksityishenkilöitten ilotulittamista. Sitten mietin sitä, että maaseudulla, jossa taas ei ole toisaalta niitä suuria yleisöjä, jotka voisivat sitten kohdata tätä ilotulittamisesta johtuvaa vaaraa, ja toisaalta esimerkiksi maaseutumaaiset pienet kunnat eivät järjestä isoja ilotulituksia, niin onko oikein evätä sitten näiltä ihmisiltä tätä uudenvuoden viettoon jo hyvin pitkään liittynyttä perinnettä ja tapaa, joka on siirtynyt sukupolvelta toiselle.

Arvoisa puhemies! Todella haluan itsekin korostaa siis tätä ihmisten turvallisuusnäkökulmaa. En osaa tässä sanoa, että mikä on oikein tai väärin, valiokunnan on varmasti tärkeää käydä tästä hyvä keskustelu. Tähän liittyy monenlaisia näkökulmia. Yksi näkökulma, mikä tässä on aiemmissakin puheenvuoroissa noussut esiin, on vaikkapa se, että ilotulittehan tulevat Kiinasta, jolloin tämä heikentää selvästi meidän kauppasetta. Jos perheet sitten voivat kehittää uusia uudenvuoden vastaanottotapoja, vaikkapa kotimaisesta puusta tehdyn jätäkänkynttilän tai muuten niin, että tämä tulielementti kuitenkin, mikä ihmistä on aina kiehtonut, on siinä mukana, niin mikäpä siinä — perinteet voivat myös uudistua. Mutta on kyllä totta, että myös ilotulittaminen on perinne monelle perheelle, ja tässä mielessä tätä on eduskunnan varmasti syytä tarkoin pohtia.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

Arvoisa puhemies! Vielä yksi näkökulma: Eduskunnassa on herättänyt kovaa kritiikkiä Veikkauksen toiminta, ja Veikkaus on käsitykseni mukaan nyt vähentämässä voimakkaasti peliautomaattien määrää. Tämä tulee vaikuttamaan myös veikkausvoittovaroihin ja siihen, kuinka paljon veikkausvoittovaroilla voidaan tukea esimerkiksi urheiluseuroja, jotka tekevät äärimmäisen arvokasta työtä lasten ja nuorten liikuttamiseksi. [Puhemies koputtaa] Tämä on varmasti valtavan merkityksellinen kysymys seurojen toiminnan kannalta, ja seurojen toiminnan kannalta pieni mutta kuitenkin merkittävä osa on ollut se, että seurat ovat vastanneet tästä rakettimyynnistä. Ja nyt jos päädytään siihen, mitä ehkä aistin tunnelmana täällä salissa, [Puhemies koputtaa] että tätä ollaan kieltämässä kansalaisaloitteen mukaan...

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja voi jatkaa puheenvuoroa myös täältä pöntöstä, 3 minuuttia täynnä.

Arvoisa puhemies! Tosi nopeasti lopetan. —...niin on syytä ottaa kuitenkin huomioon se urheiluseuroille tuleva taloudellinen tappio tästä asiasta.

**14.33 Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden käytön rajoittamiseksi on mielestäni hyvä ehdotus, koska katson, että sillä olisi enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia. Haluan kiittää ennen kaikkea aloitteen laatijoita sekä myös allekirjoittaneita tästä varsin perusteellisesta kansalaisaloitteesta. Aloitteen eteen on todella nähty vaivaa, tehty paljon selvitystyötä.

Henkilökohtaisesti pidän ilotulitteiden katselusta, ja todella varsin monissa perheissä, joissa on lapsia, on ilo totta kai nauttia raketeista uutenavuotena. Sen takia niiden käytön rajoittaminen herättääkin ristiriitaisia tunteita. Tästä huolimatta pidän aloitetta hyvänä, koska se ei kuitenkaan lopeta uudenvuoden ilotulituksia — mahdollisesti muutoksen seurauksena yleiset ilotulitukset voivat jopa yleistyä. Ja jatkossakin nämä F1-luokan tuotteet ovat sallittuja yksityiskäytössä.

Kansalaisaloitteen listaamat ilotulitteiden haitat ovat ilmeisiä. Silmävammat ja muut haaverit eivät ole naurun asia. Ne ovat ennen kaikkea ihmisille ikäviä, ja valitettavasti myös yhteiskunnalle tulee kuluerää. Monille eläimille vuoden vaihtuminen on paha painajainen, ja tästä aiheutuu eläinten kärsimysten lisäksi omistajille vaivaa ja mahdollisesti myös kustannuksia. Ja ilotulitejätteen määrä — sekin on tosiasia. Uutenavuotena myös alkoholi nostaa ilotulitteisiin liittyviä riskejä, ja niihin liittyvien sääntöjen ja turvakäytäntöjen noudattaminen saattaa unohtua helpommin. [Mikko Kärnä: Kielletäänkö alkoholi?] Täällä on otettu esille, että pitää käyttää suojalaseja ja noudattaa aikarajoitetta. Valitettavasti näistä lipsutaan, ja sen takia pitää tehostaa sääntöjä. Itse asiassa, jos ilotulitteisiin liittyviä sääntöjä olisi noudatettu menneinä vuosina paremmin, niin paine rajoittaa niiden käyttöä olisi varmasti pienempi. Lähtökohtaisesti uudenvuoden vaihtumisen tulee olla ilon juhla niin ihmisille kuin eläimillekin. Ei niin, että silmäklinikoilla on paljon työtä sen takia. Ja Kiinastahan nämä ilotulitteet tulevat.

Haluan nostaa yhden elävän esimerkin, kun puhutaan eläimistä. Täällä on tullut esille, että eivät ainoastaan koirat, kissat, hevoset, tuotantoeläimet vaan myös luonnon eläimet kärsivät, kun räiskytellään ihan kuinka sattuu. Ja yksi vuosi, tästä on joitakin vuosia aikaa — meilläkin on kaksi akita-koiraa — lähdin iltpäivällä uudenvuodenaattona kävelemään koiralenkille, ja oli tämä vanhempi koira mukana silloin. Kuinka ollakaan, siellä naapurus-

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

tossa lähti oikein tämmöinen kunnon raketti liikenteeseen, ja mieletön räiskähdys. Koira pelästy ihan suunnattomasti, ja sen jälkeen se pelko on jatkunut aina, kun on ollut joku pamaus, niin että se ei ole vain se yksi kerta, kun on uudenvuodenaatto, vaan se pelko jatkuu monesti eläimellä sitten siitä eteenpäinkin, jos on oikein pelännyt. Naapurin kanssa on kylä ihan hyvät välit, ettei sen puoleen.

Mutta vielä kerran: Tämä kansalaisaloite on erittäin hyvä, ja tiukennuksia pitäisi tulla. Olen tämän kannalla, mutta ainakin on tärkeää, että jos se ei mene läpi, niin asioista keskustellaan, ja että jotenkin saisi ihmiset noudattamaan niitä sääntöjä — esimerkiksi sitä, että uudenvuodenaattona, kuuden ja kahden välillä, kuudesta illalla kahteen yöllä, niitä kuuluu sitten pamautella ja että suojalasit pitää olla. Valitettavasti näin ei aina ole todellisuudessa. — Kiitos.

**14.38 Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Kuten aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Heinonenkin totesi, joissain suurissa kaupungeissa järjestetään sellainen kaupungin järjestämä yhteinen ilotulitus, kuten omassa kotikaupungissani Lahdessa on todella hieno ilotulitus aina uudenvuodenaattona kello 20. Sinne kokoontuu perheitä paljon, ja yksinäisiäkin, kaupungintalon puistoon katselemaan. On todella hienoa, ettei tarvitse omaa rahaa käyttää näihin ja näkee silti todella mahtavan ilotulituksen. Mutta on ymmärrettävää, että joka kaupungilla ei ole tähän varaa eikä paikkaa, missä tällaista järjestäisikään.

En lähtisi ihan kieltämään näitä ilotulitteita yksityishenkilöiltä. Pitää olla järki tietysti päässä ja valvonta, että ei humalassa ammuta eikä niitä lapsille luovuteta ja suojalaseja käytetään siinä. Mutta en lähtisi kyllä kaikkea kivaa ja perinteitä kieltämään. Omasta mielestäni kyllä tuntuu, että uusivuosi ilman raketteja olisi kuin joulu ilman kinkkua tai joulu-kuusta. Että kyllä se kuuluu. Sitä lapsenakin aina odotti, että niitä raketteja tulee ja ammutaan. Omatkin lapset tykkäsivät, että kun uusivuosi tuli, niin raketteja ammutaan pihalla. En näe, että mikään lasershow tätä korvaisi. Se on vähän keinotekoinen perinne sitten, että ammuttaisiin jotain valoa taivaalle muuten, kun ei tule pauketta eikä sellaista elävää räiskintää. Tätähän on monien sukupolvien yli ollut, ja toivon, että tällainenkin jatkuu, mutta tietysti pitää olla järki siinä päässä.

Kuten edustaja Auttokin tästä puhui, että tämä on monelle nuorisourheilujärjestölle, -seuralle todella tärkeä tulonlähdekin. Meillä Lahdessakin juniorikiekkoiljoitten vanhemmat ovat käytännössä joka paikassa myymässä näitä raketteja, ja sitä kautta juniorikiekkoilu saa paljon rahaa ja varoja ja pystyy pyörittämään sitä, ettei tarvitse vanhemmilta kerätä sitä rahaa. Kaikilla ei ole niin paljon laittaa omasta pussista. Pystytään tätä sitten hyödyntämään siinä.

Täällä puhuttiin silmävammoista. Ne ovat todella ikäviä tapauksia. Onneksi on suojalasikäyttöpakko. Mutta sitten kumminkin kun ajatellaan uudenvuodenyötäkin, niin voi olla, että ravintoloissa tapahtuu enemmän silmävammoja kuin siellä ulkona raketteja ampuessa. Sitten ajatellaan sähköpotkulautoja, jotka ovat paljon lisääntyneet nykyään. Täällä Helsingissäkin niitä voi vuokrata tuosta kadulta. Trampoliinit, mistä tiputaan ja tälleen. Edustaja Lindén varmaan omassa puheenvuorossaan sitten kertoo, kuinka paljon näistä tulee vammoja vuodessa, eikä niitäkään ole kielletty.

Eläimetkin niitä tietysti kerran vuodessa pelkäävät. Minulla oli oma koira, minkä jo penusta opetin metelöihin [Leena Meri: Meteliin!] — meteliin ja räiskintään.

Nyt, arvoisa puhemies, jatkan lopun... [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]



## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

**Puhemies Matti Vanhanen:** Joo, jatkakaa. [Leena Meri: Metelin saattamana!]

Välillä menee kieli solmuun. — Elikkä omankin koirani opetin räiskintään ja kovaan meteliin ja paukkeeseen. Minä ostin starttipistoolin, sellaisen lasten pistoolin, ja leikin kautta sitten totutin aina kovempaan ja kovempaan ääneen, niin että ei ole moksiskaan mihinkään meteliin eikä räiskintää eikä pamauksiin. Hän tottui siihen, kun pennusta opetettiin.

En siis kannata tätä kansalaisaloitetta, vaikka hyvä tarkoitus tällä oli ja hyvä, että tästä keskustellaan, mutta en lähtisi suoraan nyt kieltämään näitä raketteja tällä hetkellä.

**14.42 Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Ensin haluan kiittää tästä tärkeästä kansalaisaloitteesta, jonka olemme saaneet tänne eduskunnan käsittelyyn. Tämä, kuten kaikki muutkin kansalaisaloitteet, ansaitsee arvokkaan ja perusteellisen käsittelyn.

En haluaisi nyt olla se ikävä kaiken kieltävä persutäti, enkä lähtökohtaisesti olisi mielelläni rajoittamassa ihmisten vapautta ja ilonpitoa, mutta lähes 20 vuoden kokemus ensihoitajana ambulanssissa tuo asiaan oman vivahteensa.

Joka uusivuosi jotkut loukkaantuvat ilotulitteista vakavasti. Kansalaisaloitteeseen on kirjattu perusteellisesti ilotulitteiden aiheuttamat silmävammat, niitä on tapahtunut se täälläkin mainittu 520 vuodesta 2000 lähtien, eli keskimäärin noin 27 potilasta vuodessa. Ja vammautuneista on peräti 42 prosenttia alle 18-vuotiaita lapsia ja nuoria.

Valitettavasti esimerkiksi nämä määräykset suojalaseista eivät ole poistaneet näitä silmävammoja. Sen lisäksi ilotulitteet aiheuttavat eriasteisia palovammoja muun muassa. Ja surkein asia on se, että aika harva uskoo, että itselle voisi käydä niin, että ilotulitteesta tulee vakava elinikäinen vamma, joka sitten esimerkiksi nuoren tapauksen rajoittaa loppuelämää muun muassa ammatinvalinnassa. Ja nyt pyydän anteeksi jo etukäteen kaikilta Jonneilta seuraavasta lauseesta, jossa totean, että valitettavasti viina, ilotulitteet ja jonnet eivät sovi yhteen.

Ilotulitteet aiheuttavat myös vuosittain noin sata tulipaloa, eli aivan halpaa ei ole myöskään omaisuuden osalta. Ja viimeisenä, vaan ei vähäisimpänä tuon esiin eläinten kokeman stressin tästä taukoamattomasta paukkeesta uuden vuoden tienoilla. Joka vuosi koiria pelästyy, karkaa omistajaltaan ja juoksee auton alle säikähtäessään.

Toki voidaan aina kysyä, miksi eläimet eivät ole sisällä silloin, kun paukkuu, mutta kun ei niitä voi pitää siellä monta päivää, kun sitä pauketta jatkuu ja jatkuu. Ja olisi epä-älyllistä ajatella, että koirat olisivat sisällä useita vuorokausia.

Sitten on pakko nostaa esiin jo täällä kertaalleen esillä ollut ajatus siitä, että miksi ihmisessä ihmisen pitäisi ampua rahaa taivaalle. Meillä on runsaasti niitä ihmisiä, jotka kamppailevat jokapäiväisessä elämässään rahan riittävyyden kanssa, mutta sitten käytännössä viimeisiä rahojakin ammutaan taivaalle, jotta voidaan ilahduttaa lapsia. Eikö tätä voitaisi hoitaa järjestäytyneesti siten, että kunnat, yhteisöt tai seurakunnat voisivat ilahduttaa ihmisiä ilotulitteilla? Siinä voitaisivat kaikki: ei silmävammoja ja palovammoja, ei tulipaloja, ei karanneita koiria ja rajattu pauke aika ja rahan säästö — tilanne olisi siis loistava.

Arvoisa puhemies! Norja on muuten kieltänyt ilotulitteet näillä samoilla perusteilla jo vuonna 2009, ja silti he osaavat pitää hauskaa. Olen sitä useasti todistanut ominkin silmin. Kyllä ne norjalaiset vaan osaavat. Kävimme lakivaliokunnan kanssa matkalla Norjassa, ja on tässä kohtaa sanottava, että heillä on muuten raiskauksesta kolmen vuoden minimirangaistus.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

Mutta jotain tällekin asialle on tehtävä tässä eduskunnassa ja toivon, että jos se ei ole tämä kansalaisaloitteen hyväksyminen, niin joku muu, jolla näitä haittoja saadaan vähennettyä. — Kiitos.

**14.46 Leena Meri ps:** Arvoisa herra puhemies! Minäkin haluan kiittää kaikkia kansalaisaloitteen allekirjoittaneita ja erityisesti niitä, jotka ovat tehneet tämän aloitteen. Tähän on harvinaisen pitkästi haettu erilaisia perusteluja eri ryhmistä, ja tässä on todella hyvää tietoutta meille kansanedustajillekin. Me emme suinkaan kaikki näitä lukuja ulkoa osaa vaan päinvastoin.

Edustaja Rantanen toi hyvin esille tuon ensihoitajien näkökulman tuolta, miten hän on arjessa nähnyt sen, miten ihmiset loukkaantuvat. Minä itse ajattelin ottaa tämän eläinlääkärin näkökulman siksi, että minulla on ollut koko ikäni koiria ja olen myös ratsastaja ja hevosomistaja ja aika paljon viettänyt kesällä ja talvella aikoja maataloilla, joten tunnen vähän sitä eläintenkin tilannetta, jota täällä oli hyvin käyty myös tässä aloitteessa läpi. Jos mietin esimerkiksi tässä — katsoin Hippoksen tilastoa — niin Suomessa on 74 400 hevosta ja 16 000 hevosallia, ja niiden läheisyydessä, jos on pauketta, niin on tosi haasteellista saada se tilanne rauhoittumaan. Hevonen ei ole sellainen eläin, jonka voit viedä sisälle ja laittaa musiikkia päälle, eli joudut järjestämään siellä tallissa erikoisjärjestelyt. Se alkaa siitä, että viet hevoset ajoissa sisälle, normaalia aikaisemmin, järjestelet niille makupaloja, laitat sinne musiikkia ja toivot, että kukaan — pöhlöpää nyt suorastaan — ei tule siihen tallin nurkalle pamauttamaan, koska siellä sitten hevoset telovat hyvin helposti itseään. On saatu joskus mediasta lukea, että ovat tulleet suorastaan läpi karsinoista ja aitauksista. Hevonen on myöskin sellainen, että se saattaa olla monta päivää säikky vastaavissa tilanteissa. Ja sitten, kun on tunteja, esimerkiksi kun lapsi menee ratsastamaan, niin hevonen saattaa sitten olla aika arka seuraavat päivät, ja siinä voi tapahtua ihan mitä vain.

Sitten itselläni, kun on ollut koiria, niin onneksi minulla on semmoinen tilanne, että voin paeta. Me joka uusivuosi lähemme koirien kanssa mökille. Siellä ei kuulu mitään. En voi olla kotona koirien kanssa, ne ovat aivan hermona. Meillä on siinä lähellä sellainen kenttä, ja siellä koko yön tärisee niin paljon, että meillä oikeasti kotona ikkunat tärisyvät, ei siellä kyllä itsekään pysty nukkumaan.

Ja mietin sitä, että kaupunkialueilla voisi olla tietyt alueet — jos tätä ei kokonaan rajoiteta — missä saa ampua, esimerkiksi joku kaupungin tietty puisto, joka ei ole lähellä asuinrakennuksia. Silloin esimerkiksi koiranomistajatkin tietäisivät, että siellä se tapahtuu ja siellä pysyttäisiin, ja he osaavat sitten sitä vältellä, mutta niin, että se ei olisi kovin lähellä rakennuksia. Sitten taas maaseudulla ymmärrän, että siellä ei kaikilla ole mahdollisuutta tähän, niin siellä voisi olla tietyt suoja-alueet näiden hevosallien ja tuotantoeläinsuojien lähellä. Tietysti se vaatisi aika paljon toimenpiteitä ja karttojen piirtelemistä. Jotenkin sitä miettii, että eikö ihmisillä ole sen verran ällä, että jokainen ymmärtäisi, että oli mikä tahansa päivä — kaikilla on työpäiviä ja muuta — että eihän sitä muutenkaan mennä ihmisten ikkunan alle hillumaan. Eikö voi mennä kauemmas, eikö osaa suojata itseään? Mietin tätä holhoamista, että en haluaisi ihmisiä holhota, ja jotenkin toivoisin, että ihmiset ottaisivat vastuuta näistä tekemisistensä.

Mutta minä en ole henkilökohtaisesti ihan valmis tätä kokonaan kieltämään näin tiukasti kuin tässä aloitteessa on, vaikka olen todella erityisesti eläinten ja lasten puolesta tosi huolestunut. Mutta että olisi nämä tietyt alueet kaupunkialueilla, missä saisi ampua, ja sitten maaseudulla tiettyjä suoja-alueita. Kyllä minä nyt ymmärrän, että jos jollain on 10 heh-

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

taaria peltoa ja metsää, niin kyllähän hänen nyt täytyy voida omalla pellollaan se raketti ampua, etten minä sitä lähtisi kieltämään.

Mutta kiitos vielä aloitteen tekijöille, tämä on erittäin tärkeä aihe, ja toivon, että valio-kunnassa tähän perehdytään hyvin.

**14.50 Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Hämmäntää tässä keskustelussa nyt kyllä ennen kaikkea se, että kokoomus esittää itsensä usein liberaalipuolueena mutta nyt täällä ovat useat kokoomuksen edustajat olleet rajoittamassa perheiden oikeutta päättää, mihin he voivat rahansa kuluttaa ja miten he voivat uuttavuotta juhlia.

On aivan selvää, että kaikkea ei saada turvallisesti koskaan, vaikka me tekisimme täällä minkälaisia päätöksiä, mutta on hyvä tiedostaa, että ilotulitteet ovat oikein käytettyinä turvallisia. Samoin on hyvä tiedostaa, että jo nykyisellään kunnilla ja kaupungeilla on oikeus päättää ja rajoittaa ilotulittamista alueellaan, ja kuten äskeisessäkin puheenvuorossa esille otettiin, niin tällaiset rajoitteet ovat kyllä paikallaan monestakin syystä. Itse kuitenkin katson, että 64 000 ihmistä ei voi viedä iloa yli 5 miljoonalta, ja siksi näen, että tämä aloite tulee määrätietoisesti hylättyä. [Erkki Tuomiojan välihuuto]

Myös pelottaa tässä keskustelussa se, ajatteleeko kukaan aivan aidosti maaseudun lapsia. Kerrotaanko Lokan kylässä lapsille uudenvuodenaattona, että nyt ajetaan 80 kilometriä Sodankylään ilotulitusta katsomaan ja sen jälkeen sieltä takaisin? Tai Sevettijärvellä, että edessä on 300 kilometrin edestakainen automatka, että lapset pääsevät Ivalon kuntakeskukseen katsomaan ilotulitusta?

Edustaja Lehto otti hyvin esille, että koirat tulee myös opettaa näihin ääniin, koviin paukauksiin, yllättäviin ääniin, ja se on kyllä omistajien vastuulla.

Keskustelussa tuli myös esille, että nyt, nykyisellään alle 18-vuotiaita loukkaantuu, mutta on hyvä muistaa, että ilotulitteet ovat jo nyt kiellettyjä alle 18-vuotialta. [Leena Meren välihuuto] Mikäli meillä tulee se täyskielto, niin itse ainakin, kun muistelen itseäni 12-vuotiaana, olisin mennyt sinne autotalliin ja rakentanut ne omat ilotulitteeni ja paukaukseni, koska fakta on se, että varsinkin pienille pojille — omakohtaisesta kokemuksestani — nämä ovat äärettömän tärkeitä.

Ei, hyvät kollegat, viedä iloa suomalaisilta perheiltä ja suomalaisilta lapsilta ja pidetään mielessä ne maaseudun lapset.

**14.52 Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! En lähtenyt pyytämään vastauspuheenvuoroa edustaja Lehdon puheenvuoroon, vaikka hän vähän sellaista kerjäsikin, koska oli tämä varsinainen puheenvuoro pyydettyä. En tiedä, tuotanko hänelle tai kenellekään muullekaan pettymystä, kun en suhtaudu tähän asiaan kovin kaavamaisesti tai jyrkästi puolelta tai puolelta.

Minusta täällä on kuultu edustajakollegoiden toimesta hyviä puheenvuoroja, joissa on valotettu tämän asian moninaisuutta. Vaikka on vakavasta asiasta kysymys, sen verta voin sanoa, että kun keväällä olin ensimmäistä kertaa kansanedustajaehdokkaana pitkän työuran jälkeen ja tapasin varmaan yli sadassa tilaisuudessa tuhansia ihmisiä, niin en saanut erityistä evästystä eduskuntatyöni varalta siihen kysymykseen, miten pitäisi suhtautua ilotulitteisiin. Moneen muuhun asiaan kyllä tuli evästyksiä.

Mutta vakavasti puhuen: tietysti oma työkokemukseni sairaaloissa puhuu vahvasti sen puolesta, että näitä vammoja tulee edelleen liikaa. Tässä on minusta monipuolisesti tätä asiaa tarkasteltu. Toisella puolella ovat nämä vammat, erilaiset häiriöt, joita aiheutuu,

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

eläinten kärsimykset, kulut, joita tähän liittyy, ympäristön roskaantuminen, ja toisella siten jo sana ”ilotulitteet”, tietynlainen yhteisöllinen kokemus, jolla on pitkät perinteet, ja siten erot myös maaseudun ja kaupungin välillä, niin kuin tässä on tullut esille.

Tälle Kiina-kortille en tässä nyt panisi erityistä painoa, että nämä nyt sitten niin suurta kauppataseen alijäämää meille aiheuttaisivat, että se olisi tässä erityinen argumentti.

Toivon, että tämä aloite saa asianmukaisen käsittelyn, niin kuin varmasti tulee saamaan. Olen enempi rajoittamisen kannalla mutta en kokonaan kieltämisen kannalla. Varmasti me monipuolisesti tämän käymme läpi ja sitten teemme täällä viisaita ratkaisuja.

**14.54 Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on tullut tärkeitä argumentteja jo paljon. En niitä ryhdy toistamaan. Totean vain sen, että ensinnäkin tässä kansalaisaloitteessa ei esitetä kaikkien ilotulitteiden käytön kieltämistä yleisestä kansalaiskäytöstä vaan vain luokkien F2 ja F3, jolloin sitten nämä ikään kuin tulivoimaltaan, tai miten sen ilmaisisi, kevyimmän luokan ilotulitteet, F1-luokan tulitteet, jäisivät kuitenkin sitten myyntiin. Mielestäni aloite on erittäin perusteltu. Siihen en ota kantaa, tulisiko rajoitusten, joita sinänsä kannatan, olla just jetsulleen ne, mitä tässä kansalaisaloitteessa esitetään, vai jotenkin toisella tapaa muotoiltuja, mutta mielestäni se, että meillä joka vuosi tapahtuu vahinkoja — tulee vammoja, ja esimerkiksi silmävammoista kolmasosa tulee lapsille ja nuorille, alaikäisille ihmisille, mikä vaikuttaa heidän koko tulevaan elämäänsä — tarkoittaa, että näihin asioihin pitää suhtautua vakavasti.

Mielestäni kaupungeissa on täysin perusteltua se, että ilotulitukset kuuluvat kaupungin vastuulle. Mitä tulee sitten maaseutuun, niin mielestäni voisi ajatella esimerkiksi sellaista, että erillisen luvan kanssa voisi sitten — osoitettuaan sen, että ymmärtää turvallisuusnäkökohdat — saada erillisellä luvalla oikeuden käyttää muitakin kuin näitä F1-luokan tulitteita, jolloin sitten olisi helpompaa varmistaa se, että ne ihmiset, jotka ilotulitteita käyttävät, oikeasti ymmärtävät ne riskit. Myöskin kaupungeissa mielestäni vartenotettava vaihtoehto on, erityisesti ympäristön säästämiseksi, selvittää myöskin näitä vaihtoehtoja kuten larsershowta.

Tässä keskustelussa moni on vedonnut siihen, että kyse olisi perinteestä. Tsekkasin juuri netistä, että kansanedustajien keski-ikä on 47 vuotta. Ehkä siinä ikäluokassa tämä on ollut jo omassa lapsuudessa melko yleinen tapa, mutta voin kyllä sanoa, että ei minun lapsuudessani vielä ollut mitenkään yleistä, että tavalliset ihmiset olisivat ostaneet ilotulitteita ja räiskineet niitä sitten. Kaupungin ilotulitus esimerkiksi Tampereella kyllä oli, mutta tämä perinne on nyt oman tuntumani mukaan ehkä kahden sukupolven mittainen, joten mistään pitkästä suomalaiskansallisesta perinteestä ei ole kysymys, ja kaikki perinteethän muuttuvat, kun ajat muuttuvat ja tieto paranee.

**14.57 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Aloitteena kansalaisaloite on tervetullut herättämään keskustelua tästä asiasta, ja näin voi sanoa, että koira- ja hevosharrastajana tähän on aina törmännyt uutenavuotena. Edustaja Meri täällä hyvin kuvasi sitä, mitä se voi aiheuttaa pahimmillaan. Sanoisin kuitenkin, että perinnöllisesti paukkuarka koira ei koskaan opi sietämään pauketta ja on erityisesti palveluskoiraharrastuksessa merkittävä asia, että koira ei saa olla paukkuarka. Siellä jalostuksella pyritään ehkäisemään sellaisen perinnöllisen taipumuksen siirtymistä polvelta toiselle.

Joka tapauksessa meillä tällä hetkellä ilotulitteiden osalta on tiettyjä aikarajoja, ja ainakin omalta kohdaltani voin kertoa, että kun elämään vielä kuuluivat hevoset, niin kyllä ne

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

talliin vietiin hyvissä ajoin ennen kello 18:aa, kun tiedettiin, että ei naapuruston pieniltä pojilta taikka tytöiltä sitä kellonajan edellytystä suinkaan aina voinut vaatia, vaan kyllä se räiske alkaisi jo aika aikaisin.

On kyläyhteisöjä, missä erittäin oivallisesti ollaan pystytty hyödyntämään se, että siellä perhekeskeisesti pidetään joku tapahtuma jossakin kohtaa kyläyhteisöä ja sinne sitten kokoonnutaan. Se on sen kyläyhteisön hieno tapahtuma uutenavuotena, kun sinne jo alkutilasta kokoonnutaan ja sinne viedään ne omat ilotulitteet, ja ne, kenellä siihen ei ole mahdollisuutta, voivat nauttia siitä yhteisöllisyydestä. No, se on ehkä kaukaa haettu hyvä esimerkki, kuinka tämä asia pitäisi hoitaa.

Kunnilla on se oma mahdollisuutensa rajoittaa, ja toivoisinkin, että kun tätä aloitetta käsitellään — varmasti eduskunnan käytänteitten mukaan arvokkaasti ja perusteellisesti — niin tässä ei ehkä edettäisi vielä kokonaiskieltoihin. Ne haittatekijät, joita tähän aloitteen oloon on kirjattu, ovat kiistattomia. Enkä minä sulkisi täältä kissoja tai muitakaan eläimiä pois. Me helposti pysähdymme tähän koira- ja hevoskeskusteluun, mutta kyllä meillä on muitakin lemmikkejä ja hyötyeläimiä, jotka tästä kärsivät. Toivoisin, että tässä yhteydessä voitaisiin tätä tarkastella kuitenkin niin, että täältä hallitukselle lähtisi tiukka evästys sen suhteen, että lainsäädäntöä kehitettäisiin niin, että kuntien osalta tulisi tehtäväksi — tai sitten muutoin tuotaisiin esille, että ei ole soveliaista eikä tietenkään mahdollistakaan ilotulitteita, jotka ovat koväänisiä, eläinsuojien välittömässä läheisyydessä käyttää.

Uskon, että kun tätä asiaa katsotaan aivan normaalisti, niin jossakin kohtaa sitten myös urheiluseurat, arvoisa puhemies, tulevat reagoimaan siihen, että miten se meidän tulous sitten ilotuliteraketien myynnistä: kuka sen korvaa? No, aina on häviäjiä ja voittajia, kun lainsäädäntöä tehdään. Mutta tämä on monimuotoinen kysymys: kuinka paljon iloa tuodaan, paljonko voidaan muutoin järjestää sitä yhteisöllisyyttä ja mikä on se historia ja kuinka paljon tässä on perinteitä?

Itse osaltani muistan valitettavasti muutamia ikätovereitani, jotka menettivät peukalon taikka silmä vammautui, kun ei ollut vielä varaa ostaa niitä ilotulitteita, vaan sitten siellä autotallissa puuhasteltiin niitä omia pommeja, joilla sitten tuotiin väriä siihen uudenvuoden vastaanottoon.

Arvoisa puhemies! Toivon kuitenkin perusteellista ja hyvää keskustelua tästä, ja toivon, että mietintö tulee tänne saliin ja siinä muodossaan, että tämä eduskunta voisi yhtyä siihen. Se olisi rakentava ja eteenpäinvievä niin, että meillä lemmikkien ja hyötyeläimien osalta voitaisiin huomioida tulevaisuudessa vielä vastuullisempi ilotulitteiden käyttö.

**15.02 Erkki Tuomioja sd:** Herra puhemies! Kiitän kaikkia tämän aloitteen valmisteluun osallistuneita järjestöjä ja ihmisiä ja sen allekirjoittaneita, koska pidän tätä erittäin tarpeellisenä ja hyvänä aloitteena, ja toivon, että se saa myönteisen käsittelyn ja johtaa myöskin tulokseen. Tämähän ei ole mikään täyskieltolaki. Kyllä turvallisesti organisoidut ilotulitukset edelleenkin jatkuvat, ja me voimme kaikki nauttia niistä, mutta tämä on sitä, joka lisää meidän kaikkien turvallisuutta ja hyvinvointia unohtamatta myöskään eläinten hyvinvointia. Kiitän edustaja Myllykoskea, joka oli ainoa, joka mainitsi kissat. Koirat ja hevoset ovat tärkeitä, mutta olisin mielelläni, jos edustaja Kärnä olisi salissa, kysynyt häneltä neuvoja siihen, miten kissoja koulutetaan hyväksymään ja kestämaan tällaisia paukutteluja, mutta jääköön toiseen kertaan. Hyvä aloite. — Kiitos.

## Punkt i protokollet PR 71/2019 rd

**Talman Matti Vanhanen:** Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt debatten klockan 15.03.

---

Riksdagen fortsatte debatten klockan 20.42.

**Talman Matti Vanhanen:** Nu fortsätter behandlingen av ärende 4 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. Debatten fortsätter.

20.42 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kun tätä aloitetta ensimmäisenä katsoo, niin valitettavasti tulee mieleen vähän sellainen tunne, että kielletään nyt sitten saman tien kaikki, niin ei tarvitse olla kieltämässä yksittäisiä pieniä asioita kerrallaan. Kuitenkin kansalaisaloitteet ovat tärkeitä, ja niihin on syytä pyrkiä löytämään ne asiat, mihin niillä pyritään vaikuttamaan, mitkä ovat olleet niitä asioita, jotka ihmisiä ovat huolestuttaneet ja joiden vuoksi he allekirjoituksia tähän aloitteeseen ovat keränneet.

Olen aivan samaa mieltä siitä, että totta kai ilotulitteiden aiheuttamat silmävauriot ovat vakava asia, niitä pitäisi olla vähemmän. Tulipalot, joita ne voivat aiheuttaa, ovat vakava asia, niitä pitäisi olla vähemmän. Hyvä puoli tässä on se, että käsitykseni mukaan asenteiden parantuessa ja ihmisten tietoisuuden lisääntyessä nämä kyseiset asiat, lieveilmiöt, ovat omalta osaltaan vähentyneetkin. Ja se on tietenkin selvää, että ilotulituksen aikatauluja pitäisi noudattaa paremmin, niiden noudattamista pitäisi valvoa paremmin. Myöskin rajoitukset ilotulitteille kaupunkialueella ovat olleet varsin toimivia monien kaupunkien keskustoissa, jättäen kuitenkin sitten tilaa niille ilotulitteille jonnekin muualle.

Itse olen sitä mieltä, että kyllä yhden illan paukuttelu tähän maahan mahtuu nykyisessä muodossaan, enkä lähtisi kannattamaan tällaista täyskieltoa. Mutta varmasti näitä kaikkia varotoimenpiteitä, suojavarusteiden käyttöä ja vastaavaa tulisi teroittaa ihmisille vähintäänkin asennekasvatuksen tasolla ellei sitten lainsäädännön.

20.44 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Elikkä ilotulitteiden rajoittamisesta. Tämä on semmoinen asia, jossa on molemmat puolet, niin kuin kaikissa muissakin asioissa on. On turvallisuutta ja on toisella puolella sitten se, että ihmiset tai lähinnä nyt aloitteen tekijät, jotka ovat eläintenystäviä, sanovat, että eläimet kärsivät tästä. Tämä on valitettavaa. Tämä on ehkä perinne.

Se, mihin itse haluaisin kiinnittää huomiota, on, että minun mielestäni tässä pitää niiden, jotka niitä ilotulitteita myyvät, pitää huoli siitä, että niitä ei myydä alaikäisille, ja se on Suomessa hyvässä kontrollissa tällä hetkellä. Se, mikä on tärkeää, on, että ne vanhemmat, jotka näitä sitten ostavat, itse antavat sen vastuun osittain lapsille ja heidän pitää huolehtia ja olla vakuuttuneita siitä, että kukaan niistä alaikäisistä lapsista, joilleka vanhemmat antavat ehkä säännöistä poiketen ilotulitteita, ei menetä näköänsä tai silmänsä.

Tämä on tämmöinen toive tietenkin, että lakia rajoitettaisiin. Toisaalta on tosiaan pitkät perinteet, että näin on aina toimittu. Mutta lyhyesti vaan, että vanhemmille vastuu ja niille,

### **Punkt i protokollet PR 71/2019 rd**

jotka myyvät ja ostavat raketteja ja antavat lapsille, heidän pitää kantaa myös oma vastuunsa siitä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.